

...

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma:

10.Gf.40.224/2025/22.

A felperes:

felperes neve

felperes címe

A felperes képviselője:

Dr. Szabó V. László egyéni ügyvéd

felperesi jogi képviselő címe

Az alperesek:

I. rendű alperes neve I. rendű

I. rendű alperes címe,

II. rendű alperes neve II. rendű és

II. rendű alperes címe

III. rendű alperes neve III. rendű

III. rendű alperes címe

Az I. rendű alperes képviselője:

Balázs B. Péter Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Balázs B. Péter ügyvéd)

I. rendű alperesi jogi képviselő címe

A II. rendű alperes képviselője:

Dr. Furi Krisztina egyéni ügyvéd

II. rendű alperesi jogi képviselő címe

A per tárgya:

szerződés érvénytelenségének megállapítása és jogkövetkezményeinek levonása

Az elsőfokú bíróság:

Budapest Környéki Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

17.G.40.108/2024/47.

A fellebbezést benyújtó fél:

felperes

Ítélet

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja;

a felperes előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló kérelmét elutasítja;

kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 100.000 (Egyszázezer) forint + áfa összegű másodfokú perköltséget.

A felperes személyes költségmentessége folytán meg nem fizetett 2.500.000 (Kétmillió-ötszázezer) forint fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét – amelyben a közte és az I. rendű alperes között 2008. július 24-én létrejött deviza alapú kölcsönszerződés érvénytelenségének elsősorban az árfolyamrés alkalmazása, másodsorban pedig az árfolyamkockázat viselését a felperesre hárító feltétel tisztességtelensége miatti megállapítását; az érvénytelenség jogkövetkezményeként pedig a felperes 2024. november 11. napján fennálló tartozásának elsődlegesen 25.173.945 forintban; másodlagosan pedig 49.892.188 forintban való megállapítását kérte – az elsőfokú bíróság ítéletében elutasította és kötelezte a felperest az I. rendű alperesnek 2.332.196 forint, a II. rendű alperesnek pedig 1.836.375 forint perköltség 15 napon belüli megfizetésére, valamint rendelkezett arról, hogy az állam által előlegezett 1.500.000 forint eljárási illeték az állam terhén maradt.

[2] A határozat indokolása szerint az elsőfokú bíróság tényként állapította meg, hogy az I. rendű alperes mint hitelező és a felperes mint adós között 2008. július 24-én létrejött deviza alapú kölcsönszerződést – amelyen alapuló fizetési kötelezettség teljesítéséért a III. rendű alperes készfizető kezességet vállalt – az I. rendű alperes 2011. június 9-én azonnali hatállyal felmondta, majd a közokiratba foglalt szerződés záradékolásával 2011. november 16-án végrehajtás indult a felperes ellen 232.439,18 svájci frank és kamatai iránt. A felperes 2014. február 11-én indított, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 369. § a) pontjára alapított végrehajtás megszüntetése iránti keresetét a Budaörsi Járásbíróság 11.P.20.225/2022/26. számú, a Budapest Környéki Törvényszék 5.Pf.20.859/2023/11. számú határozata folytán 2024. február 19-én jogerős ítéletében elutasította, amely jogerős ítéletet a Kúria felülvizsgálati eljárásban meghozott ítéletében hatályában fenntartotta. A jogerős elutasító döntés releváns indokát az jelentette, hogy a végrehajtás alapjául szolgáló kölcsönszerződés árfolyamkockázat viselésére vonatkozó feltétele tisztességtelenségén alapuló érvénytelensége nem volt vizsgálható és megállapítható, mert a bíróság a felek által előadott tények, körülmények, valamint a bizonyítékok mérlegelésével azt állapította meg, hogy a támadott szerződés nem minősül fogyasztói kölcsönszerződésnek.

[3] Az elsőfokú bíróság a határozat jogi indokolása szerint a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 325. § (1) bekezdésére figyelemmel elsősorban az elévülés kérdését vizsgálta, mert az érvénytelenségnek csak az általános jogkövetkezménye érvényesül időbeli korlát nélkül, a további jogkövetkezményeit [rPtk. 237. §] a bíróság csak a fél erre irányuló kérelme alapján, az elévülés korlátai között alkalmazza. A rPtk. 326. § (1) bekezdése szerint az elévülés akkor kezdődik, amikor a követelés esedékessé válik, vagyis amikor megnyílik a bírósági igényérvényesítés lehetősége, nem pedig akkor, amikor a felperes tudomást szerez az érvényesíteni kívánt igénye egyik feltételének megalapozottságáról. Erre tekintettel kizártnak és logikátlannak tartotta a felperesnek azt az érvelését, hogy az elévülés az érvénytelenség jelen perben való jogerős ítélettel történő megállapításától veszi kezdetét, mert ez az értelmezés ellentétes a 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2 törvény) 37. § (1) bekezdésével és azt eredményezné, hogy az elévülési idő nem is kezdődhetne meg.

[4] Az elévülés nyugvását [rPtk. 326. § (2) bekezdés] a felperes által előadott okokból nem látta megállapíthatónak. Az árfolyamrés kérdése a 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: DH1 törvény) 3. § (1) bekezdése szerint a perben nem vizsgálható és nem vitatható érvénytelenségi ok. A 2014. június 16-án hozott 2/2014. Polgári jogegységi határozat az igényérvényesítést nem akadályozta, mert a felperes már a végrehajtási perben is az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződési feltétel erről szóló tájékoztatás elégtelensége miatti tisztességtelenségére hivatkozott e perben előadottakkal azonos érvelés mellett, így nyilvánvalóan nem volt akadályozva abban, hogy a végrehajtás megszüntetése mellett az érvénytelenség rPtk. 237. §-a szerinti jogkövetkezményeinek levonását is kérje.

[5] Az elsőfokú bíróság az ítélet kikövetkeztethető indokai alapján azt állapította meg, hogy az alperesek által a szerződés megszűnéséhez kötött elévülési kezdő időponthoz képest a felperes indokolatlanul késedelmeskedett az érvénytelenség jogkövetkezményeinek levonására irányuló igénye érvényesítésével, mert csak 2023. november 6-án indított keresetet, amelynek következtében a követelése elévült, bírósági úton nem érvényesíthető.

[6] Az elévülés kérdésében való állásfoglaláshoz nem tartotta indokoltnak az eljárás felfüggesztését az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) előtt C-679/24. számon, valamint C-630/23. és C-565/23. számon folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárások befejezéséig, mert az azokban feltett kérdések megválaszolásának a per eldöntése szempontjából érdemi jelentősége nincs.

[7] Kiemelte, hogy az elévülés önmagában, további vizsgálat nélkül is a kereset elutasítását eredményezi, ennek ellenére az elsőfokú bíróság a felek perbeli előadása alapján megjegyezte, hogy amennyiben a perbeli szerződés fogyasztói kölcsönszerződés – ahogy azt a felperes állította – úgy az árfolyamrés miatti érvénytelenség jogkövetkezménye egyedi perben nem lenne vizsgálható.

[8] A perbeli szerződés fogyasztói jellegének vizsgálhatóságával kapcsolatosan abból indult ki, hogy a végrehajtás megszüntetése iránti perben hozott ítélet a jelen perben nem minősül ítélt dolognak, ugyanakkor a végrehajtási perben érdemben elbírált vitás kérdés – a kölcsönszerződés fogyasztói jellege – az érvénytelenségi perben teljesen nem hagyható figyelmen kívül. A végrehajtási perben és az érvénytelenségi perben érvényesíteni kívánt jog

eltérő, a felperes végrehajtási perben érvényesített joga a végrehajtásnak a kölcsönszerződés érvénytelensége miatti megszüntetése volt, a jelen perben érvényesített joga pedig az érvénytelen szerződés hatályossá nyilvánítása. Ugyanakkor a két per szorosan összefügg egymással, mert mindkét perben előterjesztett kereset alaposságához a kölcsönszerződés érvénytelensége szükséges, amely – megtámadás hiányában – csak akkor állapítható meg, ha a szerződés fogyasztói szerződés.

[9] A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 360. § (1) bekezdésében meghatározott anyagi jogerő fogalmából, valamint a 6/2022. Polgári jogegységi határozat [42] és [51] bekezdéseiben kifejtett indokokból az elsőfokú bíróság a jelen perre azt a következtetést vonta le, hogy amennyiben a végrehajtási perben a bíróság érdemben vizsgálja a szerződés fogyasztói jellegét, a megállapított minősítést az érvénytelenségi perben tényként kell kezelni.

[10] Amennyiben a fogyasztói jelleget, illetve annak hiányát nem kellene tényként kezelni, akkor azt kellene vizsgálni, hogy ebben a tekintetben a szerződéskötés idején mik voltak a felek által ismert körülmények. A szerződéskötést követően bekövetkezett tények mindezt nem befolyásolhatják, ezért a felperesek kölcsön felhasználására vonatkozó előadása és ennek bizonyítására benyújtott magánszakvélemény súlytalan, ha a felhasználási célról az I. rendű alperes a szerződéskötéskor nem tudott. Az elsőfokú bíróság a mérlegelésnél ügydöntő jelentőséget tulajdonított annak, hogy a végrehajtási pert megindító felperes az I. rendű alperes 2014. december 18-án kelt, a fogyasztói jelleg igazolására vonatkozó felhívására nem válaszolt, az elszámolás hiánya miatt nem élt panasszal. Mindezek alapján – amennyiben az vizsgálható lenne – a rendelkezésre álló adatok mérlegelésével nem lenne megállapítható, hogy a perbeli szerződés fogyasztói kölcsönszerződés.

[11] A nem fogyasztói kölcsönszerződés érvénytelensége megtámadás hiányában nem állapítható meg [rPtk. 209/A. § (1) bekezdés], ezért az eljárás felfüggesztését a Magyar Nemzeti Bankhoz tett bejelentés alapján indult eljárásra figyelemmel aaptalannak, az EUB előtt C-630/23. számon folyó előzetes döntéshozatali eljárásra tekintettel pedig indokolatlannak tartotta.

[12] A felperes fellebbezésében elsődlegesen kérte az elsőfokú ítélet megváltoztatását, a keresetnek való helyt adást, valamint az alperesek kötelezését az első- és másodfokú perköltség megfizetésére; másodlagos fellebbezési kérelme az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére irányult.

[13] A per érdemi eldöntésére kiható eljárási hibának tekintette, hogy az elsőfokú bíróság az eljárást nem függesztette fel a C-630/23. számú előzetes döntéshozatali eljárás befejezéséig, az elsőfokú döntést pedig egyrészt azért tartotta megalapozatlannak, mert nem kötelmi igényt érvényesített, így az elsőfokú bíróság elévülésre levont következtetése sem helytálló. Az EUB C-630/23. számú 2025. április 30-án közzétett ítéletében egyértelművé tette, hogy a nemzeti bíróság nem orvosolhatja a szerződésnek az abban szereplő valamely kikötés tisztességtelen jellegéből eredő érvénytelenségét olyan módon, hogy a szerződést érvényesnek nyilvánítja és egyidejűleg módosítja annak pénznemét. Mindebből azt a következtetést vonta le, hogy az árfolyamrész alkalmazása miatt érvénytelen szerződés sem

orvosolható, és mivel a maradék tartalommal a szerződés nem teljesíthető, ezért teljes egészében semmis. A felek közötti elszámolás az EUB fenti ítéletéből következően nem lehet kötelmi jellegű, mert nem a szerződés rendelkezéseiből fakad, hanem az eredeti állapotot kell helyreállítani, olyan helyzetbe kell hozni a fogyasztót, mintha a szerződést meg sem kötötte volna. Értelmezése szerint az EUB fenti ítéletének az elévülésre nézve az a további következménye, hogy a tisztességtelen jelleg felismerésével 2018. július 18-án megkezdődött elévülés 2025. április 30-áig nyugodott, vagyis a követelés nem évült el.

[14] Fenntartotta azt az elsőfokú eljárásban előadott tény és jogállítást, amely szerint a perbeli kölcsönszerződést a gazdasági szakmai tevékenységi körön kívül eső célból kötötte meg, elsősorban a saját házuk építésére, amelyet magánszakértői véleménnyel is igazolt. A hitelkiváltási célú kölcsönt aszerint kell minősíteni, hogy a kölcsönrel érintett alapügylet fogyasztói szerződésnek minősül-e vagy sem, mert a hitel kiváltása nem változtatja meg az eredeti kölcsön célját, és miután az alapügylet vonatkozásában igazolta a magáncélú felhasználást, ezért az pénzintézet2 neve-től felvett kölcsön igazoltan fogyasztói szerződés, amelyből eredő terhek mérséklését szolgáló perbeli kölcsön is a rHpt. 2. számú melléklet III.5. pontja szerinti fogyasztási kölcsön, a szerződés pedig a fogyasztói szerződés.

[15] Értelmezése szerint a jelen per szempontjából a végrehajtás megszüntetése iránti perben hozott ítélet nem tekinthető ítélt dolognak, mert a két per eltérő ténybeli alapot jelent, az elsőfokú bíróság által idézett 6/2022. Polgári jogegységi határozat arra vonatkozó jogértelmezést tartalmaz, ha a fél egy követelését több részletben érvényesíti, így abból a jelen perre következtetések nem vonhatók le. Ettől függetlenül a jogegységi határozat szerint is az újabb perben csak azokat a kifogásokat nem lehet felhozni, amelyeket a bíróság a korábbi perben már érdemben elbírált. Ehhez képest a jelen perben olyan tényeket adott elő – az alperes cégkapcsolati háló alátámasztására benyújtott okirati bizonyítékát cáfoló tényállítások, magánszakértői vélemény – amely tényeket és bizonyítékot a végrehajtási perben eljáró bíróságok érdemben nem bírálták el, mert ezekre a felperes abban a perben nem is hivatkozott.

[16] Hangsúlyozta, hogy a Kúria BH2021. 255. számon közzétett precedensértékű határozata szerint a végrehajtás megszüntetési perben hozott ítélet indokai nem zárják ki az érvénytelenség iránt indított perben a végrehajtás alapjául szolgáló szerződés érvénytelenségének vizsgálatát.

[17] Kifogásolta, hogy miközben az elsőfokú bíróság tájékoztatta a feleket a bizonyítási kötelezettségről és a bizonyítási eszközöket, illetve bizonyítékokat be is fogadta, mégis arra a következtetésre jutott, hogy a végrehajtási perben megállapított tényeket ebben a perben is tényként kell kezelni, illetve a fogyasztói jelleg hiányát a végrehajtási perben hozott ítélet indokaira alapította. Ellentmondásosnak találta, hogy az elsőfokú bíróság a magánszakvéleményt súlytalannak ítélte, holott a magánszakértő éppen a szerződéskötés idejére nézve határozta meg az ingatlanban történt építési, felújítási munkák elvégzését, a fogyasztói jelleg igazolását célzó levélre való válaszadás hiánya pedig nem zárja ki azt, hogy a szerződés fogyasztói jellegét a felperes bizonyítsa. Mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróságnak érdemben kellett volna elbírálnia a felperes által a fentiek körében előadott tényeket és bizonyítékokat.

[18] Arra az esetre, ha a Fővárosi Ítéltábla a C-630/23. számú ítéletben foglaltakat nem tekinti az árfolyamrés alkalmazása körében a szerződés érvényességére kiható hatásúnak, úgy a fellebbezésben részletesen megfogalmazott kérdésekben előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését indítványozta.

[19] Az I. rendű alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására és a felperes másodfokú perköltségben marasztalására irányult. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a megállapított tényekből a jogszabályok helyes értelmezésével helytálló következtetésre jutott. A felperes fellebbezési érvelésével ellentétben az EUB a C-630/23. számú ítéletében nem tesz az elévülésre, annak kezdő időpontjára vagy nyugvására vonatkozó – akár analógia útján alkalmazható – megállapítást, ezenfelül az EUB döntés megállapításai az árfolyamrés kérdésére nem alkalmazhatók, mert az EUB az árfolyamrés miatti részleges érvénytelenséget következetesen elválasztja az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó feltétel tisztességtelensége miatti teljes érvénytelenségtől, és az árfolyamrés jogszabályi elszámolását az uniós joggal összhangban állónak minősíti. Az elsőfokú bíróságnak a fogyasztói jelleg hiányával kapcsolatos másodlagos indokait is megalapozottnak találta. Kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság nem tekintette ítélt dolognak a végrehajtás megszüntetési perben hozott ítéletet, de arra a következtetésre jutott, hogy a jelen perben benyújtott bizonyítékok a végrehajtás megszüntetési perben megállapított tényekkel együtt sem alkalmasak a fogyasztói jelleg alátámasztására.

[20] A II. rendű alperes fellebbezési ellenkérelme szintén az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult, mert álláspontja szerint a döntés megalapozott, indokai pedig helytállóak.

[21] Az elsőfokú ítéletnek nem volt fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett rendelkezése [Pp. 358. § (5) bekezdés], ezért azt a Fővárosi Ítéltábla egészében bírálta felül a fellebbezési kérelem és ellenkérelem Pp. 370. § (1) bekezdése szerint meghatározott korlátai között és a felperes fellebbezését alaptalannak találta.

[22] Az elsőfokú ítélet a fellebbezésben megjelölt okokból nem jogszabálysértő, az elsőfokú bíróság döntése megalapozott, azonban az abban foglaltaktól részben eltérő alábbi indokok szerint.

[23] A Fővárosi Ítéltábla nem értett egyet abban az elsőfokú bírósággal, hogy a perbeli esetben elsődlegesen az elévülés kérdésében kellett állást foglalni, mert egyrészt a rPtk. 324. § (1) bekezdése szerint a követelések tudnak elévülni, amelyhez meg kell állapítani, hogy a felperesnek van-e követelése, megilleti-e a keresettel érvényesített jog és ebben a körben az, hogy az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazását kérje. Ennek hiányában ugyanis nem lehet szó az elsőfokú bíróság által is idézett 1/2010. (VI. 28.) PK vélemény 2. pontjában kifejtett értelemben vett követelés elévüléséről. Másrészt az elévülés kérdésének megítéléséhez is elengedhetetlen a perbeli deviza alapú szerződés fogyasztói jellegének kérdésében történő állásfoglalás, mert a fogyasztói kölcsönszerződések elévülési szabályait a DH1 törvény 1. § (6)-(7a) bekezdései a rPtk.-tól részben eltérően határozzák

meg, valamint az elévülés nyugvására alkalmazni kell egyebek között az EUB C-679/24. számú előzetes döntéshozatali ítéletében foglaltakat, amely viszont a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: Irányelv) értelmezése körében született, így az abban kifejtett jogértelmezés kizárólag fogyasztói szerződésekre irányadó.

[24] Az elsőfokú bíróság elévülés kérdésében elfoglalt álláspontja azért is ellentmondásos, mert eltérő indokok mentén, de az elévülésre irányadó fenti speciális jogszabályt és jogértelmezést tartalmilag alkalmazta, miközben állást foglalt abban a kérdésben is, hogy a szerződés nem fogyasztói szerződés.

[25] Mindezekre tekintettel elsődlegesen abban a kérdésben kellett állást foglalni, hogy a felperest megilleti-e a jog, hogy az általa megjelölt semmisségi okokra alapítottnak a szerződés semmisségének megállapítását és annak jogkövetkezményeinek alkalmazását kérje. A felperes a szerződésnek az árfolyamrésre vonatkozó szerződési feltétel, valamint az árfolyamkockázat viselését korlátlanul rá hárító szerződési feltétel tisztességtelensége miatti semmisségét állította, amelynek a DH1 törvény 3. § (1) bekezdése, valamint a rPtk. 209. § (1) bekezdése és 209/A. § (2) bekezdése szerinti közös előfeltétele, hogy az adott szerződési feltétel fogyasztói szerződésben általános szerződési feltételként vagy a fogyasztóval szerződő fél által egyoldalúan, előre meghatározott és egyedileg meg nem tárgyalta feltételként váljon a szerződés részévé. Erre figyelemmel elsősorban abban a kérdésben kellett állást foglalni, hogy a perbeli deviza alapú kölcsönszerződés fogyasztói jellege a jelen perben vizsgálható-e, amelynek körében a Fővárosi Ítéltábla egyetértett az elsőfokú bíróságnak azzal a megállapításával, hogy a szerződés nem fogyasztói jellegét ebben a perben már nem lehetett vitássá tenni, azonban nem a 6/2022. Polgári jogegységi határozatban kifejtett indokok mentén.

[26] Ahogy azt az elsőfokú bíróság is idézte a felperes a közokiratba foglalt kölcsönszerződés záradékolásával indított, a rPp. 369. § a) pontjára alapított végrehajtás megszüntetése iránti perben a végrehajtás megszüntetésének alapjaként azt állította, hogy a végrehajtani kívánt követelés érvényesen nem jött létre, mert az annak alapjául szolgáló kölcsönszerződés egyebek között az árfolyamkockázatot korlátlanul a felperesre hárító szerződési feltétel tisztességtelensége miatt a rPtk. 209. § (1) bekezdése és 209/A. § (2) bekezdése alapján érvénytelen. A végrehajtás megszüntetése iránti perben meghozott jogerős elutasító döntés azon a bizonyítékok mérlegelésével megállapított jogi tényen alapult, hogy a perbeli szerződés nem minősül a rPtk. 685. § e) pontja szerinti fogyasztói szerződésnek, ebből következően annak a rPtk. 209. § (1) bekezdése szerinti tisztességtelensége a fogyasztói Irányelv, valamint az EUB annak értelmezése tárgyában hozott előzetes döntéshozatali ítéletei alapján nem ítéltető meg, a nem fogyasztói szerződés a rPtk. 209/A. § (2) bekezdése alapján nem lehet semmis, az érvénytelensége csak a megtámadási jog gyakorlásával érhető el.

[27] Az elsőfokú bíróság helyesen indult ki abból, hogy a végrehajtás megszüntetési perben meghozott ítélet anyagi jogerőhatását, ennek terjedelmét kellett meghatározni annak megítéléséhez, hogy a perbeli szerződés fogyasztói jellege az érvénytelenségi perben vizsgálható-e.

[28] A Pp. 360. § (1) bekezdése – amely szerint a keresettel és az ellenkövetelés fennállta tekintetében érdemben elbírált beszámítással érvényesített jog tárgyában hozott ítélet jogereje kizárja, hogy ugyanabból a tényalapból származó ugyanazon jog iránt ugyanazok a felek és jogutódaik egymás ellen új keresetet indíthassanak, vagy az ítéletben már elbírált jogot egymással szemben egyébként vitássá tehessék – az anyagi jogerő negatív és pozitív hatását szabályozza. Az anyagi jogerő negatív hatása az a Pp. 360. § (1) bekezdés első fordulatóban írt tilalom, amely kizárja, hogy a felek és jogutódaik ugyanazon ténybeli alapból származó ugyanazon jog iránt új keresetet indíthassanak. Az anyagi jogerő pozitív hatása pedig a jogerős határozatba foglalt döntés véglegességét, irányadóságát jelenti a felek, a bíróságok és más hatóságok számára, amely abban nyilvánul meg, hogy az ítéletben és az anyagi jogerővel rendelkező határozatokban már elbírált jogot továbbra már nem lehet vitássá tenni, amely a Pp. 360. § (1) bekezdés második fordulatóban írt tilalomként jelenik meg. A Pp. 360. § (1) bekezdésének és a 176. § (1) bekezdés d) pontjának – amely szerint a bíróság a keresetlevelet visszautasítja, ha a felek között ugyanabból a ténybeli alapból származó, ugyanazon jog iránt más perben annak tárgyát már jogerősen elbírálták – egybevetett értelmezéséből egyértelmű, hogy az ítélt dolog, mint perakadály csak az anyagi jogerő negatív hatásaként megfogalmazott tilalomhoz kapcsolódik, amelynek az elsőfokú bíróság által helyesen meghatározott konjunktív feltételei a jelen per és a végrehajtás megszüntetése iránti perben meghozott jogerős ítélet között alapvetően a jogazonosság hiánya miatt valóban nem állnak fenn.

[29] A Pp. 360. § (1) bekezdésének második fordulója ugyanakkor azt is kizárja, hogy a felek az ítéletben már elbírált jogot később egymás között vitássá tehessék, amely rendelkezés tartalmát és terjedelmét kellett értelmezni ahhoz, hogy megítélhető legyen a perbeli szerződés nem fogyasztói jellegének a jelen perben való vitathatósága.

[30] A közjegyzői okirat záradékolásával indult végrehajtásnál – mint a perbeli esetben – a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény 23/C. §-ában meghatározott feltételek fennállása esetén úgy indul végrehajtás a követelés állami kényszer alkalmazásával való behajtása iránt, hogy azt nem előzte meg kontradiktórius peres eljárás, amelyben az adós alperesként kifogás útján védekezhetett volna azzal, hogy a szerződés alapján – annak érvénytelensége miatt – nincs teljesítési kötelezettsége, a teljesítést erre figyelemmel megtagadhatja. Ebből következően a rPp. rendelkezései szerint az érvénytelenségnek a teljesítés megtagadásában vagy részleges megtagadásában álló joghatását a rPp. 369. § a) pontja szerinti végrehajtás megszüntetése iránti perben érhetne el. A rPp. végrehajtási per megindításakor hatályos rendelkezései párhuzamosan tették lehetővé a szerződés érvénytelenségére alapított végrehajtás megszüntetése iránti per, valamint az érvénytelenség megállapítása és ennek jogkövetkezményeinek alkalmazása iránti polgári per megindítását, amely a Pp. alapján már nem lehetséges, a végrehajtás alapjául szolgáló jogviszony érvénytelenségére alapítottan a végrehajtás megszüntetése nem kérhető, ezt a jogát a fél kizárólag érvénytelenségi perben tudja érvényesíteni. Az átmeneti időszakban pedig 2017. január 1-jétől a rPp. 130. § (4) bekezdése a párhuzamos jogérvényesítést megszüntette azzal, hogy az érvénytelenség kizárólag végrehajtás megszüntetési perben volt érvényesíthető. A rPp. 130. § (4) bekezdését beiktató törvényjavaslatához fűzött indokolás egyértelműen azt a jogi helyzetet kívánta megszüntetni, hogy egymással párhuzamosan folyjon két olyan per, amelynek tárgya az indokolás megfogalmazása szerint végső soron ugyanannak a szerződésnek az érvénytelensége.

[31] A rPp. 369. § a) pontja alapján indított végrehajtás megszüntetése iránti perben a felperes azt a jogát érvényesítette, hogy a perbeli kölcsönszerződés záradékolásával indult végrehajtási eljárásban a kölcsönszerződésből származó követelés végrehajtási kényszer útján vele szemben ne legyen érvényesíthető, az ennek alapját képező releváns jogi tény pedig a fogyasztói szerződés érvénytelensége, vagyis az volt, hogy az érvénytelen jogügylethez joghatások nem kapcsolódnak, annak alapján tőle teljesítés nem követelhető és végrehajtás útján sem kényszeríthető ki.

[32] Az anyagi jogerő tárgyi terjedelmét a rPp. 229. § (1) bekezdésének fogalomrendszerében meghatározó, azonban az ebben a tekintetben alapvetően változatlan jogi szabályozás miatt a Pp. 360. § (1) bekezdésére is irányadó BH2002. 235. számon közzétett eseti döntés szerint – amelyben kifejtett jogértelmezést egyebekben a Kúria a Pfv.I.20.444/2020/13. számú (BH2021.255.) precedensképes határozatában is irányadónak tekintette – az anyagi jogerő tárgya: a keresettel érvényesített jogról való döntés, az annak alapjául szolgáló releváns tények és jogi okfejtések, így a felek közötti jogviszony minősítése, amely utóbb vitássá nem tehető, attól egy későbbi perben a bíróság sem térhet el. Ugyanezen jogértelmezés jelenik meg a BDT2021. 4384. számon közzétett eseti döntésben, mely szerint az anyagi jogerő kiterjed a jogról – a per tárgyától függően a jogviszonyról vagy követelésről – szóló döntésre, amely csak a döntés rendelkező és indokolási részének együttes vizsgálata alapján állapítható meg. Az anyagi jogerőhatás folytán a bíróságnak az ítéletben megállapított tényálláson alapuló döntése emelkedik jogerőre, ezért a jogvita eldöntését megalapozó releváns tényállás utólag már nem tehető vitássá.

[33] A fentiekből következően a bíróság érdemi döntését valóban a rendelkező rész tartalmazza, azonban az ítélt dolog tartalma, illetve tárgyi terjedelme nem azonosítható az ítélet rendelkező részével, hiszen keresetet elutasító döntés esetén az ítélt dolog tartalma és terjedelme kizárólag az indokolásból ismerhető meg, így kiemelkedő jelentősége van annak, hogy elutasító döntés milyen indokokkal emelkedik jogerőre. A végrehajtás megszüntetése iránti perben hozott elutasító döntés szerint a perbeli kölcsönszerződésből származó ellenszolgáltatás végrehajtási kényszer útján történő behajtása iránt indult eljárás nem szüntethető meg. Ennek indoka pedig az, hogy a felperes a szerződés teljesítését nem tagadhatja meg, annak végrehajtási kényszer útján történő behajtása alól nem mentesülhet, mert a szerződés nem fogyasztói szerződés, így az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó feltétel tisztességtelensége miatt nem semmis. A végrehajtás megszüntetése iránti perben hozott ítélethez fűződő anyagi jogerőhatás ezért kizárja az elutasító döntés alapjául szolgáló releváns tények és jogi okfejtések, így a felek közötti jogviszony minősítésének vitássá tételét, vagyis a döntés alapjául szolgáló azon releváns alapvető jogi tény, hogy a perbeli szerződés nem fogyasztói szerződés, a felperes a jelen perben már utóbb nem tehetette vitássá.

[34] A jelen perben nem arról kellett dönten, hogy a végrehajtás megszüntetése iránti perben hozott ítélet jogereje kizárja-e, hogy ugyanarra az érvénytelenségi okra alapítottan a felperes az érvénytelenség megállapítása és a jogkövetkezmények levonása iránt keresetet indítson, hanem abban a kérdésben kellett állást foglalni, hogy a jogerős elutasító döntés releváns indokát jelentő, a szerződés jogi minősítésére vonatkozó megállapítást a felek vitássá

tehetik-e vagy sem. A Fővárosi Ítéltábla a döntés során a fenti indokok szerint eltért a Kúria Pfv.I.20.444/2020/13. számú precedensképes határozatában foglalt jogértelmezéstől, mert kétségtelen tény, hogy a végrehajtás megszüntetése iránti perben a bíróság az ítélet rendelkező részében nem dönt a szerződés érvénytelenségéről, hiszen az érvénytelenség a végrehajtás megszüntetésének alapját jelenthető jogi tény, ugyanakkor a precedensértékű határozatban kifejtett jogértelmezés alapjául szolgáló BH2002. 235. számon közzétett eseti döntés éppen az anyagi jogerő ún. kereszthatásáról szól. Ebben a határozatában a Legfelsőbb Bíróság azt fejtette ki, hogy a szerződés teljesítésének követelése iránt utóbb indított perben a szerződés polgári jogi szerződésként való minősítése, valamint annak érvényessége a felmondás érvénytelensége iránt indított korábbi perben hozott jogerős ítélethez fűződő anyagi jogerő hatás miatt nem tehető vitássá, mert a felmondás érvénytelenségét megállapító jogerős döntés értelemszerűen magában foglalja azt is, hogy a bíróság a felek megállapodását polgári jogi szerződésnek minősítette és az nem semmis, vagyis éppen azt fejtette ki és mutatta be, hogy miért nem ért egyet azzal a precedensértékű határozatban is kifejtett jogértelmezéssel, hogy az ítélt dolog csak azt zárja ki, hogy ugyanabból a ténybeli alapból származó, ugyanazon jogot, ugyanazok a felek újból vitássá tehessék.

[35] Mindezek következtében a végrehajtás megszüntetési perben hozott ítélet anyagi jogereje kizárta, hogy a perbeli szerződés nem fogyasztói jellegét a peres felek egymás között vitássá tegyék, így a szerződés fogyasztói jellege ebben a perben nem volt vizsgálható, ezért a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság szerződés fogyasztói szerződésként minősülése szempontjából kifejtett indokait, a bizonyítékok mérlegelése útján levont következtetéseit az elsőfokú ítélet indokolásából mellőzi. A felperes által előadott – a végrehajtás megszüntetése iránti perben el nem bírált – tények és bizonyítékok az erre vonatkozó jogszabályi feltételek fennállása esetén a végrehajtás megszüntetési perben hozott jogerős ítélet elleni perújítás alapját [rPp. 260. §. a) pont] jelenthetik.

[36] A nem fogyasztói szerződésben alkalmazott, a rPtk. 209. § (1) bekezdésének megfelelő tisztességtelen feltétel csak megtámadás útján eredményezi a szerződés érvénytelenségét, így az elsőfokú bíróság ebben a tekintetben helytálló indoka szerint a fogyasztói szerződésből levezetett semmisség és ennek jogkövetkezményeinek alkalmazása iránti kereset önmagában abból az okból alaptalan, hogy a végrehajtás megszüntetése iránti per anyagi jogereje kizárta annak vitássá tételét, hogy a perbeli szerződés nem minősül fogyasztói szerződésnek.

[37] A nem fogyasztói szerződés részét képező általános vagy egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel tisztességtelenségének megítélésére a fogyasztóvédelmi Irányelv és az ennek értelmezése tárgyában meghozott előzetes döntéshozatali ítéletek nem irányadóak, ezért az EUB fellebbezésben hivatkozott ítéleteinek nem volt értékelhető jelentősége, ugyanezen okból előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére sem volt szükség és lehetőség, ezért az erre irányuló kérelmet a Fővárosi Ítéltábla a Pp. 130. § (3) bekezdése alapján elutasította.

[38] A Fővárosi Ítéltábla mindezek alapján az elsőfokú bíróság ítéletét – az abban kifejtettektől részben eltérő indokok mentén – a Pp. 383. § (2) bekezdése szerint helybenhagyta.

[39] Az eredménytelenül fellebbező felperes a Pp. 364. §-a alapján alkalmazott Pp. 83. § (1) bekezdése szerint köteles az I. rendű alperes ügyvédi munkadíjból álló másodfokú perköltségének megfizetésére, amelyet a Fővárosi Ítéltábla a perbeli esetben még hatályosan alkalmazandó 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (6) bekezdése alapján állapított meg, mert a pertárgyérték szerint meghatározható összeg a másodfokú eljárás idő- és munkaszükségletére figyelemmel nem állt volna arányban a ténylegesen kifejtett képviselési tevékenységgel. A II. rendű alperes a Pp. 81. §-ának megfelelően másodfokú perköltséget nem számított fel, ezért pernyerése ellenére számára perköltség nem volt megítélhető.

[40] A felperes személyes illetékmentessége folytán meg nem fizetett fellebbezési illeték a Pp. 102. § (6) bekezdése szerint az állam terhén marad.

Budapest, 2026. április 28.

Dr. Kurucz Zsuzsánna s.k.

a tanács elnöke

Dr. Matosek Edina s.k.

Dr. Kolozs Balázs s.k.

előadó bíró

bíró